

Grška je prava zarotniška država. V Atenah so zopet odkrili zaroto, ki jo vodi general Pangalos. Izklicati je hotel vojaško diktaturo. Vlada je aretirance izročila sodišču in jih je obtožila veleizdaje.

Koroški Slovenci in kulturni boj.

Slovenci naj gredo po diktatu Rima s Seiplom in njegovimi fašisti.

Ljubljanski »Slovenec« objavljala daljšo poročilo iz Celovca, v katerem se opravičuje koroške »Slovence«, zakaj agitira koroško duhovništvo pri bodočih volitvah za nacionalistično krščansko-socialno stranko. Predvsem se sklicuje, da nemških liberalcev ne morejo Slovenci voliti.

Nadalje pa priznava, da agitirajo za krščanske socialce, ker so to — katoliška stranka in se bije sedaj v Avstriji pravzaprav — kulturni boj. S tem je »Slovenec« dokazal, da so njegove mile besede o koroških Slovencih — prazne, ker mu gre le za katolicizem.

Avstrijska socialna demokracija je mednarodna, ne nacionalistična kakor krščanski socialci, zato bodo vsi zavedni koroški Slovenci rajše volili socialno-demokracijo. S kulturnim bojem naj bodo pa zadovoljni tisti, ki se morajo loviti za frake.

Angleški prestolni govor.

Skrb za brezposelne.

Angleški parlament je bil dne 28. oktobra slovesno odprt. Prestolni govor je prečital kralj. Največjo pažnjo se je v istem posvetilo brezposelnosti, ki dela angleški vladi preglavice. Vlada bo, tako pravi kraljev govor, z dosedanjim politikom nadaljevala v tem smislu, da razvije in razširi domačo, imperialno in zunanjo trgovino in **pomaža industriji**. Vlada bo predlagala razne zakonite načrte za **pospeševanje naseljevanja** ter zaposlitve na deželi, za **zboljšanje in nakup poljedelske zemlje** ter v organizaciji producentov v prodajne svrhe. Takoj se bo ustanovila komisija v svrhu proučevanja celotnega problema **zavarovanja proti brezposelnosti**. Predlagala se bo zvišanje starostne dobe za šolsko obveznost, razne izpremembe zakonov o trgovskih sporih in delavskih organizacijah, **zakon o ustanovitvi sveta konvoktorov in volilno reformo**.

Naj se čuje delavski glas!

Turneja centralnega tajnika Delavskih zbornic po Dravski banovini.

Minuli teden se je mudil v Dravski banovini centralni tajnik Delavskih zbornic dr. Živko Topalović iz Beograda ter imel, kakor smo že poročali, več predavanj.

Malokdaj je prilika, da utegne delavstvo javno povedati mnenje o svojih najvitalnejših interesih, četudi le v obliki predavanja.

In vendar so vprašanja socialne politike, to je, predvsem delavske socialne zakonodaje in zakonodaje o delavskem varstvu, tako važni problemi, da režejo globoko v eksistenčno vprašanje delavskega razreda. Niso to samo vprašanja par odbornikov delavskih ali delodajalskih korporacij in organizacij, ampak so vprašanja celih plasti naroda. Zato je javna diskuzija primerna in potrebna. Vsa ta vprašanja se v bistvu bolj tičejo delovnega razreda kakor delodajalskega, ker so za delavske plasti naravnost življenjskega pomena, dočim gre pri delodajalcih večinoma predvsem za to, kako bi pobasali več vrednosti od storjenega dela v svoje žepe.

Kdor razume ta vprašanja tako, to je, objektivno, tudi v najslabšem primeru ne more priti do drugega zaključka.

Centralni tajnik Delavskih zbornic, s. Živko Topalović, nam je na svojem predavanju pojasnil stališče delavstva do gospodarske krize ter poudaril, da je izhod iz sedanje situacije predvsem pot v **svobodne strokovne organizacije**.

Vemo namreč, da skušajo podjetniške organizacije ustvarjati svoje trabantske »delavske« organizacije

verske ali nacionalistične smeri, da jih moralno podpirajo pri gospodarski in drugi politiki. Predvsem hočejo podjetniki s svojimi organizacijami ovirati borbo svobodnih strokovnih organizacij za izboljšanje službenih prejemkov in delovnih pogojev. Zato jih tudi podpirajo z denarnimi in moralnimi podporami.

Mi namreč prav dobro vemo, da ni nedolžen, kdor sprejema darove od svojega gospodarskega nasprotnika; vemo pa tudi, da smo pred strojem in v delavnici, v pisarni in na železnici vsi enaki, ter da se moramo, če se zavedamo tega nepobitnega dejstva, tudi okleniti enakih enotnih svobodnih strokovnih organizacij.

Nihče nam ne brani in ne more braniti tega, ker so delavske strokovne organizacije kot bistven del družbe v sedanjosti in bodočnosti najpomembnejša ustanova.

Danes se po državi mnogo govori o splošno-političnih in podjetniških gospodarskih vprašanjih, ne pa specialno o socialnopolitičnem položaju delavcev in nameščencev, dasi je to važen, poseben problem, ki se bliža svoji kulminacijski točki, kakor se je približal v drugih, večjih državah, kjer štejejo milijone nezaposlenih delavcev in nameščencev.

Če predavanjem centralnega tajnika Delavskih zbornic ni mogla slediti svobodna diskuzija o delavskih postulatih, naj pa bodo izvajanja njegovega predavanja bodrilo za vse one, ki se še izogibljejo svobodnih strokovnih organizacij, **ker smo pred strojem vsi enaki**.

Volilni teror na Poljskem.

Pilsudski se žuri z razveljavljanjem volilnih list.

Poljska se nahaja pred volitvami. Toda kakšne bodo te volitve, ko pa se neprestano odkar je bil sejm (parlament) razpuščen, vrše aretacije vseh onih politikov, ki niso diktatorju Pilsudskemu všeč in ki bi sploh mogli pri volitvah igrati kakšno vlogo, bodisi kot kandidati ali kot voditelji strank.

Najnovejša je to, da je bila volilna lista v krakovskem okrožju, katere nosilec je dosedanjí sejmski maršal (predsednik parlamenta), socialni demokrat Daszynski, razveljavljena. Vsi ostali socialistični voditelji so že zaprti razen Daszynskega, kateremu pa se namerava na drug način onemogočiti, da bi se vrnil v novo skupščino.

Vzrok razveljavljanja volilnih list je baje ta, ker so bili nekateri podpisani ponarejeni. Seveda so tudi komunistično listo razveljavili in pa tudi listo levih komunistov. Baje je dal aretirati Pilsudski tudi nekatere osebnosti, ki imajo zasluge za domovino. Kot se vidi, bo na ta način Pilsudski že zmagal!

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Bolgarski socialisti proti italijansko-bolgarski zvezi.

K poroki bolgarskega kralja.

Socialistični »Narod« polemizira z meščanskim tiskom o poroki bolgarskega kralja Borisa in pravi v članku »hujši monarhist kakor kralj sam« naslednje:

»Te kukavice poveličujejo sedaj Mussolinija ter se sklicujejo na sorodstvo Bolgarske z veliko Italijo ter trdijo, da je sorodstvo za našo nesrečno deželo velikega pomena ter na ta način iznova ustvarjajo atmosfero neprijateljstva napram drugim velikim silam in sosednim državam.

Komu so potrebna ta pretirana slava? Komu so potrebne te neprijateljske in izzivajoče izjave v vladnem organu, ki se ne morejo z zadovoljstvom sprejeti v bližnjih in daljnjih državah? Take glasove pa ne čujemo niti prvokrat. Culi smo jih že na predvečer balkanske vojne, ki so nam prinesli nesrečen konec za daljšo dobo. Te besede smo čuli tudi na predvečer zadnje velike vojne, v kateri je bil za nas že tudi predviden nesrečen konec. Obakrat smo bili napadeni kot izdajalci, toda mi vendar tudi sedaj želimo, da dvignemo svoj glas ter velimo: Dosti je slavljenja in komedije! Delovni narod na kmetih in v mestih se je naveličal teh komedij! Ta narod gine v bedi in nejevolji. Ustavite razmetavanje državnih sredstev! Ustavite nešteto hvalisanje fašistične Italije in ne povezuje Bolgarije z vrvmi nasilnega in vojnega fašizma! Bolgariji niso potrebne enostranske zveze z velikimi državami. Bolgarija ne potrebuje ne javnih ne tajnih političnih zvez z nobeno veliko državo. Kričeči glasovi kukavic iz vladnega lista zbirajo nesrečne oblake nad našo deželo.«

Fantazije kneza Starhemberga.

Knežja domišljavost.

O avstrijskem notranjem ministru knezu Starhembergu piše francoski »Populaire«, da je knez Starhemberg gospodar položaja v Avstriji, monarhist in zvest habsburškemu domu ter pripadnik aristokracije. On hoče spraviti Otona na prestol v Avstriji in na Madžarskem, na kar se pripravlja v zvezi z Mussolinijem in Madžari. Tudi papež se strinja s takim načrtom. Za Habsburžani bi prišli Hohenzollernci na nemški prestol.

Koruzna konferenca, ki jo sklicujejo v Beograd, po mnenju madžarskih listov ne bo imela uspeha, ker podunavske države ne morejo izključiti prevelike argentinske konkurence.

Ako še niste član

„Ljudske samopomoči“ v Mariboru

prosimo, prečitajte današnjo tozadevno prilogo.

Ivan Vuk:

Usoda malega Marka

Pred enim letom se je ponesrečil kretnik Tomaž Jovanovič na železnici. Stisnili so ga odbijači. Ravno po sredi trebuha so ga stisnili in obvisel je med njimi, izbulivši oči. Tovariši, ki so ga videli, so pripovedovali, da je bil podoben pogači, tako ga je stisnili.

In je umrl...

V siromašnem stanovanju pa je ostala bolehača žena in štirje majhni otroci. Med njimi je bil Marko najstarejši. Bilo mu je dvanajst let.

Beda, ki je doslej samo še posedala pri njih, se je vselila k njim za stalno in uporno sedela za mizo. Ko je plakal otrok in prosil kruha, se je tiho smejala z brezzobimi čeljustmi. Ko je mati vdova obupavala in poljubovala kruha proseča usteca, kot bi hotela s poljubi vsaj nekoliko utešiti glad, jo je s koščeni rokami pogladila po obrazu. Počasi, uživa v grozi matere, je govorila Beda:

»He... bolehaš?... Umreš... He... To bodo šele gladovali mladi žledčki... Še bolj bodo gladovali.«

Mati je objemala otročičke in pritiskala k njim izsušeno lice.

»Prosit grem... Ponižam se... Samo da bodo jedli.«

Ali Beda je govorila počasi, s poudarkom in z naslodo:

»Koga greš prosit, koga?«

»Bogatine.«

»He, hee... bogatine?... Saj te ne poznajo. In ker te ne poznajo, ti ne bodo dali.«

»Da me ne poznajo, praviš?... Kaj ni on, oče teh otrok in moj mož umrl za bogatine?«

Beda se je tiho smejala in pokimavala s suho brado.

»Nes pametne so tvoje besede, mati vdova. Ni umrl za bogatine. Temveč oni so kupili kri tvojega moža in so jo prelili. To je njih pravica. Med odbijači stisnjeno telo pa so vrgli tja med grobove. Zakaj tako telo nima krvi in je brez vrednosti.«

»Bila sem vendar njegova žena,« je rekla vdova.

»Kaj njim mar žena,« je mahnila Beda s suho roko. »Ko je bil tvoj mož za nje vrednost, so te trpeli kot nužnost, da je to vrednost oskrbovala. Sedaj ne oskrbuješ nobene take vrednote, ki je potrebna bogatim za dosego bogastva, in zato te tudi ne poznajo. Kaj nisi vedela še tega? Le poglej: Kdo iz njih je izrekel samo eno besedo, radi katere bi bila jaz prisiljena zbežati? O, poznajo oni take besede. — Vidiš, nobeden

ni rekel. Bila si pri njih, saj veš, pa so ti dali za tovarišico mene. Bedo. Mož, ki je bil tebi življenje in otrokom kruh, je bil za nje stroj. Pokvaril se je stroj, se zlomil, glej, odstranili so ga in drug stroj je na njegovem mestu.«

Vdova mati je globoko sklonila glavo. Najmlajši otrok pa je objel njen vrat z drobnimi ročicami.

»Kaj boš kuhala, mamica?«

Ko so tiho lile solze po suhih licih matere vdove, je sedel pri peči globoko zamišljen Marko, dvanaistletni dečko.

»Oče je mrtev,« je rekel. »Kruha ni.«

V otroški glavi se je pojavila misel, še nejasna, ki se je pa od dne do dne bolj luščila iz nejasnosti. Spomnil se je, kako je bil nekoč z očetom v Beogradu. Majhni dečki so švigali po ulicah. Torba jim je visela preko ramen, v nji pa vse zvrhano raznih časopisov. In vpili so pojoče, zateglo:

»Vreemee... Politika... Novostili...«

Marko je videl, kako je vzel ta ali oni gospod časopis, dal denar in dečko je hitel dalje in vpil.

»Kdo so ti dečki,« je vprašal takrat Marko očeta.

»Sirote,« je odgovoril oče. »Tako majhni so še, pa že morajo služiti kruh. Že so delavci, trpin, ko še otroci niso utegnili biti. Že je potrebna kapitalu njihova otroška kri.«

Marko še dobro pomni, da je vprašal očeta:

»Kaj pa je to, kapital?«

»Ah, kapital,« je vzdihnil oče. »To je zver, ki se hrani z ljudmi. To je pošast, ki ugonablja smeh otrok. To je Mamon, bog, kateremu darujejo človeške žrtve.«

Marko sicer takrat ni razumel očetovih besed. Danes se jih spominja in zdaj se mu, da jih razume. Oče mu je govoril, da ti dečki, prodajalci časopisov, zaslužijo malo, komaj za trd kruh.

Ali Marko sedaj ni mislil na to.

»Da bi le za skorjico kruha bilo,« je dejal tiho. »Polovico bi snedel sam, polovico bi dal mami, bratu in sestricama. Ne, četrtno bi snedel sam. Samo četrtno. Vse drugo bi dobili mama in bratci. Še bolj bi begal in kričal od drugih, da bi zaslužil za dve skorjici.«

Obračal je v svojih otroških možganih to misel na vse plati. In čim bolj jo je obračal, tem bolj je bil prepričan, da bi vendarle dobro zaslužil.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu.

Neverjetna vest? — Zagrebški »Morgenblatt« poroča, da postane ban Dravske banovine dr. Miroslav Ploj. Dr. Ploj je bil dvorni svetnik na Dunaju pri najvišjem upravnem sodišču ter je prijatelj bivšega ministra dr. Antona Korošca. Ko se je vrnil v Jugoslavijo, je bil nekaj časa veliki župan v Mariboru, pozneje pa kot reparacijski delegat na Dunaju in v Pragi. Rojen je leta 1862 v Ptuj.

Upokojeni generali. Upokojen je bil general Zečević, komandant mesta Beograda. Pred kratkim je bil iz Beograda prestavljen v Skopje general Kostić, dotedanji upravnik vojne akademije. Generala Zečević in Kostić sta bila v Beogradu obče znana. Upokojen je tudi general Danilo Kalafatović, bivši divizionar v Ljubljani.

Gozdni zakon in koze. Pred kratkim je vlada izdala nov gozdni zakon. Ta zakon temelji deloma na modernih načelih. Ker je znano, da so koze največji sovražnik gozda, ker izpodjedajo gozdni podrastek, je novi zakon zelo omejil kozjerejo in je deloma sploh prepovedal rediti koze. Novi gozdni zakon je pomenil za koze smrt. Namen vlade je bil gotovo dober, ker imamo v državi prostrane goščave, ki se ne bodo nikdar dale pogozditi, ako se bodo po njih pasle koze. Vendar pa se je potreba rediti koze izkazala za močnejšo od dobrega namena, ki ga je zasledoval zakon. Na zahtevo siromašnega prebivalstva v kraških krajih države, katerim je koza krava, se je vlada čutila prisiljena, izpremeniti gozdni zakon v toliko, da se bodo smele koze rediti tudi še v bodoče.

Konferenca lesnih delavcev v Zagrebu se je vršila v soboto, nedeljo in ponedeljek ter sklenila, da se pridruži mednarodni organizaciji lesnih delavcev. Na konferenci so bile zastopane dosedanje pokrajinske organizacije: Ljubljana, Zagreb, Beograd in Sarajevo.

Novi čehoslovaški konzul v Ljubljani. Dosedanji čehoslovaški konzul dr. Fr. Resl v Ljubljani je premeščen v Prago. Novi konzul v Ljubljani je inž. Josip Ševčík, ki je bil prej legacijski svetnik pri čehoslovaškem poslaštstvu v Beogradu.

Major Pabst je baje dobil dovoljenje, da se vrne v Avstrijo. Pravi, da v sodni preiskavi proti njemu niso našli dokazov za njegovo krivdo. Ali in kdaj se vrne v Avstrijo, še ni znano.

Konfiskacije volilnih plakatov in letakov na Dunaju. Pred kakimi štirinajstimi dnevi so klerikalci in njihovi zavezniki Heimwehrovci na Dunaju zahtevali konfiskacijo velikega socialističnega plakata, ki je bil že skoraj celi teden plakatiran. Plakat, velik kot rjuha, je nosil karikaturu Heimwehrovcev in pod njo so bili po vrsti naštet vsi novejši grehi krščanskih socialcev. Končno je delo plakatov prevzela policija, ki je s sabljami potrgala stare plakate. Toda revanž je že tu! Klerikalci so izdelali blizu pol milijona letakov, v katerih so žalili Breitnerja. Breitner je šel k sodnji ter prijavil tožbo radi žaljenja potom teh letakov, katerih največji del se je nahajal še v tiskarni in obenem zahteval konfiskacijo istih. Potem se je enako zgodilo z nekimi plakatoma krščanskih socialcev, ki je bil tudi na zahtevo socialistov konfisciran. Končno je oblast zaplenila 200.000 izvodov socialističnega volilnega lista, ki pa bo zopet v deželni zbor imuniziran. Kuriozum je, da so krščanski socialci s svojimi heimwehrovskimi zavezniki v enem oziru brez moči, dasi imajo ves vladni aparat v rokah. Dunajski deželni zbor je namreč v rokah socialistov in to korporacijo so socialisti že parkrat tekom tega volilnega boja sklicali samo v svrhu, da so konfiscirane liste tamkaj prečitali, nakar so konfiskacije bile imunizirane ter končno objavljene. To silno jezi Vaugoina in Seipla, ki nimata enakega sredstva proti svojim nasprotnikom.

Reparacije vznemirjajo svet. Fašizem v Italiji, v Avstriji, na Madžarskem in v Nemčiji propagira predvsem revizijo mirovnih pogodb in v Nemčiji še zlasti odpis vojnih dolgov. Propaganda proti težkim mirovnim pogojem in vojnim bremenom je silno privlačno agitacijsko sredstvo, dasi ni upanja, da bi se v doglednem času te stvari bistveno izpremenile. Kar je mogoče, je edino moratorij, ki bi olajšal plačevanje obrokov.

Vedeti je namreč treba, da so za ta vprašanja merodajne velesile, ki so absolutne gospodarice obubožanih in razoroženih držav. V tem smislu se je izrazil tudi predsednik pruske vlade, socialni demokrat Loebe, ki je rekel, da bi vsakršna drugačna politika, kakršna je danes, razvnela novo svetovno vojno in uprnostila Evropo. Predvsem je potreben mir. Istotako je izjavila ameriška vlada, da o reviziji mirovnih pogodb ni govora. Končno je izjavil bivši jugoslovanski finančni minister dr. Stojadinović, da se je ta agitacija razširila že v Ameriki, Angliji in Franciji; o Hitlerjevih zahtevah v Nemčiji ni govora, dokler ostanejo bivši zavezniki edini.

Kaj pravi aretirani Pangalos. Bivši grški minister Pangalos je bil aretiran zaradi zarote. Izjavil je, da zarota ni širše osnovana, marveč le spontana. Naperjena je proti Venizelosovi nacionalistični politiki ter izhaja iz vrst višjih častnikov, ki se jih vlada ne upa zapreti. — Zato ni čudno, da govore na Grškem o monarhizmu in prevratu.

Bolgarsko-italijanska politika? Kralj in predsednik vlade Ljapčev želita, da se rimski poslanik Vlkov vrne iz Rima ter prevzame zopet vojno ministrstvo. Vlkov je prijatelj Italije in macedonskega gibanja ter fanatičen nacionalist. Izprememba bolgarske politike pomeni, da hoče tudi Bolgarija poizkusiti z eksperimentom fašizma.

V Rusiji se resno bavijo z uvedbo latinice. V Moskvi bo imela 15. decembra sejo komisija jezikoslovcev, ki ima pripraviti prehod od pisave v cirilici k latinici. Izprememba pisave se bo izvedla v enem letu, to je, uvedena bo z letom 1932. Po tej reformi bi pisali s cirilico še samo v Jugoslaviji in Bolgariji.

Močan potres v Italiji. V soboto zjutraj je bil jako močan potres v okolici Ancone v Italiji. Najbolj prizadet je kraj Senegallia, kjer se je porušilo ob prvem potresnem sunku 150 hiš in je bilo ubitih 21 oseb, ranjenih pa 275. V Anconi so bile tri osebe mrtve, 24 pa težko ranjenih. V Pesaru je ranjenih 24 oseb. Mali ognjenik Salvadi blizu Reggio Emilia je pričel bruhati blatu podobne snovi.

Tudi brusilci diamantov preživljajo krizo. Tudi takozvanemu diamantnemu proletarijatu grozi beda, dasiravno gredo skozi njihove roke največje dragocenosti. Radi splošne gospodarske krize je tudi trgovina z diamanti zadnji čas zelo popustila, in brusilci diamantov, ki so sicer vzorno organizirani, se bore proti znižanju plač, in bodo imeli 31. tm. v Brücknu v Pfalzi svoj shod proti poslabšanju kolektivne pogodbe.

Jack Diamond, eden izmed predstavnikov newyorškega zločinskega podzemlja, je prišel s skupino newyorških zločincev v konflikt in so mu grozili z maščevanjem. Ker je zločinski svet, v katerem se je gibal, dobro poznal, je vedel, da bodo njegovi nasprotniki svojo grožnjo tudi izvršili, zato je zbežal pred njimi v Evropo. V Hamburgu so ga pa nemške oblasti spoznale in so ga zavrnil nazaj v Ameriko, ker takih specijalistov v Evropi ne potrebujejo. Dasi se je potem v New Yorku skrival, so ga njegovi nasprotniki vendar izsledili. Napadli so ga in ga težko ranili. Sedaj se zdravi v New Yorku na neki kliniki. Pred par dnevi je pa

Francija se utrjuje proti Italiji.

Oborožene države ne dajo nikake garancije za vzdrževanje miru.

Francosko vojno ministrstvo je razpisalo oddajo del za utrjevanje meje proti Italiji. Razpisana dela bodo veljala okoli 28 milijonov frankov. Iz tega je razvidno, da se Francija boji Italije, dasi ni nevarna. Končno pa bi v tej razkosani Evropi morala že priti do veljave odprava utrjenih mej, ki imajo jako malo pomena v moderni vojni. Vrhutega pa delajo diplomati — za mir, za sporazum in za priznanje obveznega mednarodnega sodišča v sporih med državami. Utrjene meje so izzivanje, pa prav nič drugega.

Železničarski vestnik.

(USŽJ) Do kdaj so otroci in ostali člani rodbine lahko člani v bolniški blagajni? Ker se je predpis o zavarovanju za slučaj bolezni deloma spremenil, je marsikdo na nejasnem, ali so otroci še zavarovani v bolniški blagajni. Da se bo vedel vsakdo pravilno ravnati, sporočamo, da se smatra kot družinski član, ki ima pravico do zdravljenja na račun bolniške blagajne poleg žene še sledeče:

zakonske in adoptirane otroke, pastorko, vnuko, brate in sestre člana, če jih član vzdržuje in če niso za slučaj bolezni kje drugje zavarovani. Moški imajo pravico do 18. leta starosti, ženske pa do dovršenega 24. leta, odnosno do poroke, če se preje poroče. One osebe pa, ki so vsled telesnih ali duševnih hib ne-sposobne za delo in nimajo premoženja, pa so zavarovane, neoziraje se na starost.

Otroci moškega spola, ki nadaljujejo šolanje, imajo pravico do vseh podpor do dovršenega 24. leta starosti. Poleg tega so zavarovani v bolniški blagajni še:

oče in mati, ded in babica, če žive s članom skupaj ter jih član vzdržuje ter niso sposobni za delo in nimajo lastnega premoženja. Pri vdovcih pa tudi sorodnica ali gospodinja, če živi stalno v članovi hiši ter skrbi za hišo in otroke.

Zavarovani so tudi **nezakonski otroci**, ki jih član vzdržuje, če nimajo premoženja in zaslužka ter član dokaže, da jih ne more pozakoniti ali adoptirati.

Železničarje opozarjamo na ta določila, da dajo pri načelniku eventuelno še nevpisane rodbinske člane vpisati v članski list bolniške blagajne.

prejelo ravnateljstvo bolnišnice grozilo pismo od newyorških apašev, da bodo bolnišnico spustili v zrak, če bodo še dalje obdržali Diamonda v zdravljenju. Ravnateljstvo je seveda zaprosilo za močno policijsko zaščito, vendar je bolniško osebje v stalnem strahu pred katastrofo. To je tudi samo v Ameriki mogoče, kjer zločinci iz podzemlja in zločinci iz nebotičnikov strahujejo vse prebivalstvo.

Knjige Cankarjeve družbe izidejo letos meseca novembra.

Kdor še ni član, naj ne odlaša in naj plača članarino 20 Din.

Naročnik „Delavske Politike“ se mora zavedati velikega pomena Cankarjeve družbe in zato mora biti član Cankarjeve družbe.

Ne pozabite.

Proletarci smo!

Kaj pravijo?

»Slovenec« in cenzura.

»Slovenec« hoče biti duhovit in aktualen, predvsem pa hoče biti borec za — krščansko moralo. V posebni rubriki »Kaj pravijo«, odlaga jo nekateri njegovo konservativni »Kitarji« svoje etične nazore šestnajstega stoletja. — Nič razrednega boja, podjetniki bodo dali delavcem sami, kar jim gre, na podlagi krščanskega usmiljenja. Parlamentarizem je škodljiv (kjer klerikalci niso najmočnejša stranka), današnja moda je od muh, zlasti v kopališčih, kjer bi se morali kopati moški in ženske strogo ločeni s šest metrov visokim zidom, kopalne obleke bi pa morale biti iz raševine, zapete od pet do podbradka. Vsak poželjiv pogled izven zakona je smrten greh, razuzdanost pa ni več razuzdanost, če jo je blagoslovila cerkev. Vsak zakonski par mora imeti najmanj ducač otrok, kaj bodo jedli in s čim se oblačili, naj nikogar ne skrbi, saj tudi ptice žive pod nebom in lisice v luknjah, za katere Gospod skrbi itd. V tem tonu se nadaljuje dan za dnem, medtem ko na drugi strani toži, da je deset in deset milijonov odvisnih ljudi, o brezposelnih, ki groze Evropi s kulturnim in gospodarskim poginom, o nevarnosti socialne revolucije, ki jo ti milijoni predstavljajo za vse države. Izgleda, kakor da famozni pisarji rubrike »Kaj pravijo«, niti lastnega glasila ne čitajo, sicer bi ne mogli ponavljati tako mešanih argumentov.

Krono vsemu so pa postavili v »Kaj pravijo« dne 21. t. m., ko se jezijo nad kino-predstavami in pišejo dobesedno: »Pod cenzuro ne spadajo le filmi, ki so seksualno blodni, ampak tudi predstave, ki že po svojem značaju netijo socialno nezadovoljstvo.« — Glede prvega dela navedenega stavka dvomim, da zna pisec pojem seksualne blodnje pravilno definirati. To so sadizem, mašosizem, fetišizem, homoseksualizem, lezbizem itd., a filmov s tako vsebino pri nas še nismo vidli in bi jih cenzura tudi gotovo ne pripustila. Mogoče, da je za katoliškega duhovnika tudi normalna spolna ljubezen seksualna blodnja, ker gleda na to zadevo z neke druge točke, o kateri pa ne vemo, je-li normalna ali ne. Vendar nas toliko ne zanima, važnejši je drugi del stavka. Cenzura naj prepove vse, kar bi moglo netiti socialno nezadovoljstvo. To bi tudi mi pozdravili, če bi se izvršilo dosledno. Ne samo revščine in izkoriščanja naj ne kažejo filmi, temveč tudi luksuza, objestnosti in brezdelne potrate bi potem ne smeli kazati. Če pa naj bo to prepovedano v filmu, bi moralo biti še tembolj prepovedano v življenju, ki ga lahko vsak dan in vsako uro opazuje veliko več ljudi, kakor je onih, vidijo filme. Veliko več oči in veliko bolj resnično in drastično lahko gledajo množice bedo brezposelnih, revščino barakarjev in brezkrvnih pod mostovi, natrpne kmeti in polgole otroke pozimi. Na drugi strani pa luksuzne izložbe, razkošne palače, dragocena krzna, drveče avtomobile. Če nočete, da se neti socialno nezadovoljstvo, morate prepovedati tudi to. Življenje je nevarnejše kakor film. Začnite, gospodje, najprej pri sebi, v palačah Kristusovih namestnikov.

Ljubljana.

Spomenik igralcema Boršniku in Verovški so postavili v soboto v Ljubljani na pokopališču pri Sv. Križu. Ignacij Boršnik in Anton Verovšek sta bila dva prvovrstna domača dramska igralca. Nagovor sta imela predvsem režiser Osip Šest in Hinko Nučič. Spomenik je postavilo združenje igralcev v Ljubljani.

Maribor.

Nova kolektivna delovna pogodba v pekovski obrti v Mariboru. Po dolgem času so zavladale v mariborski pekovski obrti zopet urejene razmere. Dne 19. oktobra je bila

skenjena kolektivna delovna pogodba, ki bo garantirala pomočnikom vsaj tiste pravice, ki so v pogodbi vsebovane. Mislimo, da je odveč poudariti, da predstavlja ta delovna pogodba minimum pomočniških zahtev in da jo je smatrati le kot neko bazo in izhodišče ureditev delovnega razmerja v pekovski obrti v bodočnosti. Pogodba glasi:

1. Mezde: a) pekarne s štirimi in več pomočniki: predpečniki in mešalci za belo Din 460.—, mešalci za črno Din 420.—, ostali delavci Din 380.— tedensko; b) pekarne s tremi pomočniki: predpečnik in mešalec za belo Din 420.—, mešalec za črno Din 350.—, ostali delavci Din 300.— tedensko; c) pekarne z dvema ali enim pomočnikom: predelavec Din 350.—, ostali Din 300.— tedensko; d) dva vajenca se štejeta za enega pomočnika; e) oproščeni vajenci prejema prve tri mesece pri učnem mojstru hrano, stanovanje in Din 100.— tedensko. 2. Delovni čas in nadure po zakonu. 3. Popolni nedeljski počitek (36 ur), kateri se začne v soboto popoldne in traja do ponedeljka zjutraj. 4. Vžitek peciva (izvzemši luksuz-peciva) je v pekarni prost, izven tega dobi vsak pomočnik pol kg kruha, katerega sme vzeti seboj. 5. Ta pogodba pod točko 1. (mezde), velja samo za pekarne v mestu Maribor, občino Pobrežje, Tezno, Studenci in Krčevino; ostale točke na veljajo za vse pekavske mojstre in pomočnike, včlanjene pri obrtni zadrugi pekarov za Maribor in okolico, ter traja za nedoločen čas, oziroma dokler je ena ali druga od podpisanih strank ne odpove. Odpovedni rok je mesec dni. 6. Ta pogodba se ima v vsaki pekarni (delavnici) nabiti na vidnem mestu.

OPOZORILO. Zadruga »Delavski dom«, r. z. z o. z. v Mariboru obvešča svoje člane, da se vsako soboto izdajajo članske izkaznice med 18. in 19. uro v zadrugi pisarni,

Frankopanova ul. 1. Istotam se tudi sprejemajo obroki, oziroma vplačila deležev in novi pristopi k zadrugi.

Delavke, delavci, nameščenci, pristopajte kot člani k zadrugi in opozorite na to tudi Vaše prijatelje. Zadrugi delež znaša Din 125.— in Din 5.— pristopnina.

Delavski dom r. z. z o. z. Maribor.

Manufaktura, krzno, trenchcoati, Hubertus-plašči, usnjene suknje in pletenine. L. Ornik, Maribor, Koroska cesta 9. — Plačilne olajšave!

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Oglejte si jih!

Celje.

Javna borza dela. Ponujeno delo moškim: 5 konjskim hlapcem, 1 hlapcu za govejo živino, 1 hišniku, 1 pečarju, 1 lončarju, 1 steklarju, 1 kleparju, 2 mizarjema, 2 sodanijema, 1 elektriku, 6 čevljarjem 3 krojačem, 1 peku, 1 tesarju, 1 kurjaču, 1 vajencem. Ženskam: 2 kmečkimi dekletom, 2 kmečkima gospodinjama, 1 poljski delavki, 1 šivilji perila, 4 natakaricam, 1 gostil. kuharici, 1 hotel. sobarici, 3 navad. delavkam, 3 kuharicam, 14 služkinjam, 1 varuški, 1 orož. kuharici, 4 vajenkam.

Razglas. I. Celjska mizarska zadruga r. z. z o. z. v Celju—Gaberje h. št. 52 javlja tem potom svojim cenjenim naročnikom, da dosedanj poslovođa g. Jurič Franjo ni več v njeni službi ter nima več prava, prevzeti naročila in izvrševati inkaso v njenem imenu. Pooblastilo za inkaso ima samo zadrugi blagajnik, gospod E. Janežič. — Celje—Gaberje, dne 28. oktobra 1930.

VAJENCA

sprejme »Gospodarska poslovalnica« v Mariboru, Aleksandrova cesta 45.

Dve električni pečli na prodaj

po jako nizki ceni. Vpraša se v Ljudski tiskarni, Maribor.

Stalna priložnostna prodaja velike zaloge

nogavic, telovnikov, puloverjev,

vsakovrstnih hišnih in kuhinjskih potrebščin, posebno

karlovarške porcelanaste posode

pri Kormann-u, oddelek ostankov, Maribor, Gosposka ul. 3

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne

Šlomškov trg 6

Popravila ur

srebrnine, kakor tudi gramofonov najboljšo, hitro in poceni

M. JIGER-LEV SIN
URAR
Maribor, Gosposka 15

Delavke in delavci!

Kupujte samo pri tvrdkah, ki oglašujejo v »Delavski Politiki«

Pevski koncert. Ob priliki ustanovitve pevske podzveze (Svobode) priredi podružnica Svobode v Celju v nedeljo, dne 9. novembra t. l. v veliki dvorani Narodnega doma v Celju ob pol 4. uri popoldne pevski koncert, pri katerem sodelujejo pevske zbori »Svobode« Maribor, Hrastnik I, Hrastnik II, Zabukovca in Celje. Apeliramo na vse zavedne delavke in delavce, da se koncerta sigurno udeležijo ter agitirajo za veliko udeležbo na koncertu, da s tem podprejo kulturno delovanje celjske »Svobode«.

Trbovlje.

Izlet v Celje. V nedeljo, dne 9. novembra t. l. priredijo člani »Svobode« in »Prijatelja Prirode« iz Trbovelj in Hrastnika skupni izlet v Celje, in sicer ena skupina pešizlet čez Mrzlico v Celje, druga skupina se pelje zjutraj do Celja in se poda na Celjsko kočo in stari grad. Popoldne se udeležita obe skupini pevskega koncerta »Svobode« Celje, kateri se vrši v proslavo ustanovitve pevske podzveze »Svobode«.

Delavski šport.

SK »Svoboda« : SK »Rapid« 3 : 3 (1 : 1). Preteklo nedeljo je srečanje SK »Rapid« : SK »Svoboda« zaključilo jesensko prvenstvo z neodločenim 3 : 3 (1 : 1). Z velikim začudenjem je športna publika sprejela rezultat te tekme, da je namreč »Svoboda« odvrnila tretji poraz v tem prvenstvenem kolu. Če se je forma »Svobode« sodilo po prejšnjih rezultatih tekem proti »Mariboru« in »Železničarju«, je seveda tako začudenje razumljivo. Nam pa so razumljivi tudi prejšnji porazi, če vpoštevamo, da je morala »Svoboda« enkrat zamenjati 3 najboljše moči I. moštva z rezervami, drugič pa ji je sodnik izključil kar tri najboljše igralce in je morala

torej tekmo zaključiti z 8 igralci. Rezultat igre pri takem številu igralcev mora biti gotovo le fiktiven. Upamo, da nas bo moštvo tudi v bodoče tako zadovoljilo. Predpogoj za to pa je, da se člani »Svobode« tesno oprimejo klubove zastave in preprečijo vsako izrabljanje igralcev za druge klube. Saj vidimo pri raznih klubih nebroj nogometašev, ki so izšli iz šole »Svobode«. Po njih seveda ne žalujemo.

Meh za smeh.

Spokorne grofice. Za časa Ludvika XIV. so se nekega dne sprehajale po Luksemburškem vrtu v Parizu dve grofici:

»Ali ni danes dvorni kaplan tako ginljivo pridigoval, da je šlo vsem do srca?«

»Res, draga prijateljica. Morave nekaj storiti, da se spokorive za svoje grehe.«

»Dobro, toda kaj?«

»Odredive post za najino služnčad.«

Dobro priporočilo. Nekega zamorskega misijonarja-črnca v Afriki je obiskal njegov beli kolega iz Evrope in se mu je ponudil, da bo črnecem pridigoval. Pred začetkom pridige je črni misijonar svojega belega kolego predstavil zamorcem s temile besedami:

»Le redkokdaj imamo priliko, slišati belega pridigarja v naši cerkvi, ali verjemite mi dragi bratje, čeprav je njega koža bela, je vendar njegova duša ravno tako črna, kakor naša.«

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**
14 karatno originalno amerikkansko

zlatu nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt«. Naroča se Administration der »Radio« welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!

novi izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica
PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulturna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14
Velika zaloge gramofonov in plošč znamke »Columbia« in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju
Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Naročajte

novi izišlo knjigo

„Taškent“ kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din. v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika »Svoboda« Ljubljana in v vseh knjigarnah.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štalarski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po
u g o d n i h p o g o j i h !

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.